

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสวดมนต์ภาวนาแบบคาทอลิก และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ระหว่างเพศชายและเพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมสวดมนต์ภาวนาแบบคาทอลิก กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 20 คน แยกออกเป็น เพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน ของโรงเรียนวันทามารีอา อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากจากจำนวนประชากร 3 ห้องเรียน แล้วสุ่มแยกกลุ่มเพศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 แผน เพื่อใช้ในการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ และแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 จำนวน 25 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านการพูดและการกระทำและด้านการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิก มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. พฤติกรรมกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โดยรวมหลังการทดลองของเพศหญิง มีค่าสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจิตใจ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการทำกิจกรรม หลังการทดลองของเพศหญิง มีค่าสูงกว่าของเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2 ข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 หลังการทดลองจะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นสามารถพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ได้ ทั้งนี้กิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และคู่มือการจัดการเรียนรู้คริสต์ศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปี พ.ศ.2551 ซึ่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จากง่ายไปยากทีละเล็กทีละน้อยที่มุ่งพัฒนาจิตใจด้วยการสวดมนต์ภาวนานั่งสมาธิ ร้องเพลงสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้า รวมทั้งทำกิจกรรมการแสดงพร้อมอุปกรณ์ที่สนุกสนานร้องเรีง เบิกบานใจ อย่างอิสระ ซึ่งนอกจากจะพัฒนาจิตใจ การพูดและการกระทำแล้วยังพัฒนาการเรียนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมอนเตสซอรี (Montessori อ้างถึงใน กุสุมาแมลงทับ, 2552 : 9) ซึ่งเชื่อว่าเราสามารถสร้างสังคมที่ดีและก่อให้เกิดกำเนิดโลกขึ้นมาใหม่ได้ โดยการให้การศึกษาที่ดีแก่เด็ก เพราะเด็กในวันนี้ก็คือผู้ใหญ่ในวันหน้า วิธีการสอนของมอนเตสซอรีส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง โดยไม่ต้องให้ใครมาบอกว่าเขาผิด เด็กมีอิสระในการเลือกอุปกรณ์ที่ครูได้จัดเตรียมไว้แล้ว และจากการที่ได้อิสระในการเลือกอุปกรณ์ตามความชอบและความสนใจของตนจึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจ นอกจากนี้สิ่งสำคัญจากการที่ได้เลือกอุปกรณ์ตามความต้องการของตนเองก็คือ จะช่วยพัฒนาเด็กให้มี “สมาธิ” เนื่องจากเด็กจะสนใจทำงานชิ้นนั้นอย่างมีความสุขและสงบ เด็กมีความจำเป็นที่จะต้องมิจิตที่มีสมาธิเพราะเด็กจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลย หากจิตของเด็กวุ่นวายตลอดเวลา จากการที่เด็กมีอิสระในการเลือกอุปกรณ์เองและปฏิบัติเองตามช่วงเวลาที่ตนต้องการโดยไม่มีใครมาคอยเร่ง จึงทำให้เด็กมีโอกาที่จะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ แสงแก้ว (2551 : 72) ที่ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการฝึกสมาธิแบบพุทธต่อชาวปัญญาและชาวอารมณ์ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบพุทธ มีชาวอารมณ์และชาวปัญญาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบพุทธมีชาวอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และศศิธร บัวสอน (2552 : 60-61) ที่ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติที่มีต่อชาวอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

โรงเรียนบ้านคลองสะท้อน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติมีคะแนนเชาว์อารมณ์ทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) หลังการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ มีคะแนนเชาว์อารมณ์ทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ มีจำรัส (2555 : 47) ที่ศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารของโรงเรียนอรุณประดิษฐ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการเรียนหรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา แผลงทับ (2553 : 48) ที่ศึกษาเรื่องผลของการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคณาพร อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีพฤติกรรมการมีสมาธิดีกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 หลังการทดลองของเพศหญิงจะสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โดยรวมหลังการทดลองของเพศหญิงมีค่าสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิด้านจิตใจ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการทำกิจกรรม หลังการทดลองของเพศหญิง มีค่าสูงกว่าของเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสุมา แผลงทับ (2553 : 48) ที่พบว่าเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 เพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีสมาธิสูงกว่าเพศชาย และ เตือนใจ มีจำรัส (2555 : 47) ที่ศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารของโรงเรียนอรุณประดิษฐ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารเพศหญิงโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการเรียนหรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับแนวคิดของ คิคส์และสกูล (Kids & School อ้างถึงใน กุสุมา แผลงทับ, 2553 : 50) ที่ได้กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการเรื่องภาษา ความคิดความอ่านได้เร็วกว่าเด็กชาย อาจสังเกตเห็นได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังสังเกตได้อีกเช่นกันว่าเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้

สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กชาย เพราะมีสมาธิดีและยาวกว่า เรื่องการเลือกใช้คำศัพท์การสร้างรูปประโยค การสะกดคำของเด็กหญิงก็จะดีกว่าเด็กชายพอสมควรทีเดียว ในเรื่องทักษะการแก้ปัญหาที่เหมือนกัน ในวัยเดียวกันเด็กหญิงจะแก้ปัญหาได้ดีกว่า ไวกว่าและเป็นขั้นตอนมากกว่าเด็กชาย จะพบเห็นได้บ่อย ที่เด็กหญิงจะไม่ขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา แต่จะพยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่วนเด็กชายมักจะมีสมาธิสั้นกว่าเด็กหญิง ในเรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อของเด็กชายก็ยังไม่แข็งแรงเท่าเพศหญิง เด็กชายจะไม่ค่อยชอบเขียนหนังสือ ไม่ชอบหยิบสีหยิบปากกา หรือดินสอขึ้นมาวาดรูป จิตเขียนสิ่งต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้สามารถฝึกหัดให้ดีขึ้นได้โดยการอ่านหนังสือให้เขาฟังหรือผลัดกัน เล่นิทาน ทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อเป็นการฝึกให้เขามีความอดทนอดกลั้นและมีสมาธิมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ครูควรสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมที่เงียบสงบ ซึ่งสามารถช่วยให้เด็กมีสติ มีความตั้งมั่น ความตั้งใจ ไม่มีเสียงรบกวนมากนัก ทำให้เด็กสนใจในการทำกิจกรรมได้ดีขึ้น
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกควรมีความยืดหยุ่น โดยให้ขึ้นอยู่กับกิจกรรม ควรจัดเวลาให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสวดมนต์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะบางกิจกรรมอาจจะใช้เวลามากกว่าเวลาที่กำหนดไว้
3. ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมในลักษณะที่หลากหลาย ในทุกระดับชั้นของเด็กปฐมวัย เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เด็กเบื่อหน่าย และมีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิกับนักเรียนหลายกลุ่มและหลายวิธีสอน เพื่อค้นหาวิธีการสอนที่ดีที่สุดต่อไปสำหรับเด็กปฐมวัยและชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษากิจกรรมสวดมนต์แบบคาทอลิกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษากิจกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่นิทาน การใช้เพลงประกอบ การทำงานประดิษฐ์ การถักร้อย การร้องเพลง และการฝึกนอนหลับ โดยใช้สมาธิ เป็นต้น